

صداوسیمایز فوتبال چند هزار میلیارد درآمد دارد؟

فوتبال؛ معدن طلای تلویزیون

سید مهدی موسوی‌نایار
خبرنگار گروه فرهنگ

Sportscriber نوشته که در فصل ۲۰۲۱-۲۰۲۰ منچسترسیتی ۱۵۲ میلیون پوند از حق پخش بازی‌هایش به‌دست‌آورده و لیورپول هم ۱۵۱ میلیون پوند منچستر یونایتد پوند و رئال مادرید هم ۱۴۸ میلیون پوند به‌دست‌آورده بودند. کافی است بدانید که قیمت پوند روز جمعه حدود ۲۵ هزار تومان، رقمی که حدوداً عاید هر کدام از این تیم‌ها می‌شود در حدود ۵۵ هزار میلیارد تومان است. حالا شاید نتوانید اهمیت حق پخش بازی‌های فوتبال را درک کنید. این رقم، تنها بخشی از منابع درآمدی باشگاه‌های فوتبال جهان است. آنقدر درباره حق پخش تلویزیونی در رسانه‌های عمومی و فضای مجازی حرف زده شده که احتمالاً بدانید به‌طور کلی سه نوع حق پخش تلویزیونی به نام‌های «حق پخش زنده»، «حق پخش غیرزنده» (که در این نوع حق پخش، زمان گذشته از ساعت این بازی‌ها عامل مهمی برای قیمت گذاری است) و «حق پخش خلاصه یا صحنه‌های مهم بازی» وجود دارند.

جالب است بدانید آن دسته از شبکه‌های خبری که حق پخش نوع سوم را خریده باشند، حتی گل‌های بازی‌ها را هم نمی‌توانند پخش کنند و باید تنها به نشان دادن چند عکس یا حتی صرفاً درج نتایج اکتفا کنند و اینجاست جایی است که می‌توانیم ماکر باشم! شبکه‌ای که حق پخش یک سابقه ورزشی زنده را خریده‌اشد، حق پخش بازی‌ها را به دو شکل دیگر دارد. آنها علاوه بر بازارهای داخلی، قدراسیون‌ها و سازمان‌های لیگ فوتبال می‌توانند حق پخش مسابقات‌شان را در بازارهای خارجی به‌صورت جداگانه بفروشند.

حالا بیایم سراغ ماجرای حق پخش بازی‌های لیگ خردمان. براساس قانون بودجه سال ۹۹ درآمد حاصل از تبلیغات ناشی از پخش مسابقات ورزشی باید به نسبت ۳۰ به ۷۰ بین وزارت ورزش و جوانان و سازمان صداوسیما تقسیم شود. البته این نسبت خود محل مناقشه است و طی دو سال گذشته تلاش وزارت ورزش برای بیشتر کردن سهمش حداقل تا ۵۰ درصد، بی‌نتیجه مانده است. براساس قانون بودجه

در این جدول تعرفه رسمی هر ثانیه آگهی بازرگانی در شبکه سه را برای سال جاری مشاهده می‌کنید. دقت کنید: در این برنامه فوتبال برتر که مسئول پخش مستقیم بازی‌های لیگ برتر فوتبال ایران است چقدر اعلام شده

درآمد حداقلی تلویزیون از بازی‌های پخش زنده استقلال و پرسپولیس در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱	
تیم‌ها	استقلال و پرسپولیس
مجموع بازی‌ها	۶۰ (۵۸ بازی لیگ و ۲ بازی حذفی)
مجموع ثانیه‌های تبلیغات	۱۰۸ هزار ثانیه
میانگین تعرفه هر ثانیه شبکه سه	۱۵۷,۷۷۸,۷۷۵ تومان
مجموع درآمدها	۱۶,۹۵۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

درآمد حداکثری تلویزیون از بازی‌های پخش زنده استقلال و پرسپولیس در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱	
تیم‌ها	استقلال و پرسپولیس
مجموع بازی‌ها	۶۰ (۵۸ بازی لیگ و ۲ بازی حذفی)
مجموع ثانیه‌های تبلیغات	۱۰۸ هزار ثانیه
تعرفه پخش زنده فوتبال داخلی	۲۹۴,۶۳۷,۵۰۰ تومان
مجموع درآمدها	۳۱,۷۵۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

تعرفه‌ها؟ چه زیاد شد...

با نگاهی به سایت «روزنه ارتباط» می‌توانید به میزان رقم تعرفه‌های تبلیغاتی در برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی دست پیدا کنید. تعرفه شبکه‌های مختلف تلویزیونی در این سایت قابل رویت و در دسترس عموم است. براساس اعداد منتشرشده در این سایت، میانگین هزینه هر ثانیه تبلیغ در شبکه سه حدود ۱۵۷,۷۷۸,۷۷۵ تومان است. عدد را کامل و بدون گردکردن آوردیم تا شائبه‌ای ایجاد نشود. لازم نیست یک‌بار دیگر این عدد را بخوانید، درست است؛ به تومان است و می‌شود حدوداً یکصد و پنجاه و هشت میلیون تومان. موافقم، عدد قابل توجهی است. جالب اینکه این رقم، تابستان سال گذشته، ۲۳ میلیون تومان بوده است؛ تقریباً ۵ برابر شده. اهمیت این عدد در این است که ما آن را در محاسبات خودمان، کف رقم تعرفه‌ها در نظر می‌گیریم. اجازه دهید به بقیه اعداد لیست تعرفه‌های شبکه سه سیما نگاهی بیندازیم. برنامه فوتبال برتر که پخش زنده مسابقات لیگ را پوشش می‌دهد هم مورد مناسبی است. تعرفه هزینه تبلیغ هر ثانیه برای برنامه «فوتبال برتر»، ۲۹۴,۶۳۷,۵۰۰ تومان در نظر گرفته شده است. مبلغی در حدود سیصد میلیون تومان برای یک ثانیه. این را بدانید که این عدد با رقم هفت و نیم میلیارد قرارداد بستند؟ موضوع جذاب شد. دعوا بر سر رقم‌هایی است که این وسط جذب شده و چاه نفتی به نام فوتبال که هنوز هم درآمد دارد و البته که درآمد قابل اعتنا نیست. صداوسیما براساس کدام قانون هفت و نیم میلیارد پرداخت کرده و مدعی است که حق فوتبال را در یک سال پرداخت کرده است؟ درآمد واقعی باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس از پخش تلویزیونی چقدر است؟ تعرفه‌های تلویزیون برای آگهی‌های بازی‌های زنده این دو تیم در لیگ چقدر است؟ یا ما همراه شویم تا بدانیم آیا این دعوا آنقدرها کمی گویند اهمیت دارد یا خیر و صحبت از رد و بدل شدن چه ارقامی است؟

خلاصه اینکه طبق تعرفه رسمی

صداوسیما تنها برای پخش زنده ۶۰ بازی

سرخابی‌ها در فصل جاری تلویزیون بیش از

۳۱ هزار میلیارد تومان درآمد دارد

حالا فرض کنید تلویزیون برای جذب آگهی بیشتر

چوب حراج به آنتن خودش بزند، فرضاً ۹۰ درصد

یعنی تنها ۱۰ درصد از درآمد ممکن را کسب کند

رقم ناقابل ۳ هزار میلیارد تومان

۳۱ هزار میلیارد؟

در گزارش شهریورماه سال گذشته با عنوان «مورد عجیب درآمدهای پخش فوتبال» مبنای محاسبه را حدود ۳۰ دقیقه آگهی شامل، قبل، بین دو نیمه و پس از بازی قرار دادیم. در اینجا همانند سال گذشته به زیرنویس‌ها، لوگوی تبلیغی گوشه کادر و آگهی تقدیمی کاری نداریم. امسال استقلال و پرسپولیس کمتر از ۸۰ بازی محاسبه شده سال قبل بازی دارند و بازی‌های آسیایی و سوپر جام را از آن کم کردیم. با احتساب صرفاً بازی‌های لیگ و حداقل یک بازی از جام حذفی هر کدام از این دو تیم ۳۰ بازی و در مجموع ۶۰ بازی برگزار می‌کنند که از تلویزیون پخش زنده می‌شود. خوب حالا برویم سراغ اصل مطلب. ۶۰ بازی را ضرب در ۳۰ دقیقه آگهی می‌کنیم. عدد ۱۰۸ هزار ثانیه به‌دست می‌آید. حالا این عدد را ضرب در میانگین تعرفه‌های شبکه سه می‌کنیم و عدد ۱۶,۹۵۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ به‌دست می‌آید. حق دارید، خواندنش کمی سخت است. اجازه دهید این بار عدد ۱۰۸ هزار ثانیه را ضرب در میانگین تعرفه برنامه فوتبال برتر کنیم. عدد به‌دست آمده هم عجیب و غریب است. ۳۱,۷۵۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان رقم قابل توجهی است. می‌شود در حدود ۳۱ هزار میلیارد تومان برای ۶۰ بازی و فقط پخش زنده آنها. اجازه دهید برگردیم به عددی که سازمان صداوسیما مدعی است به خزانه واریز کرده است. هفت و نیم میلیارد تومان بود؟ من و شما هم اگر جای مدیران این دو تیم بودیم، هم تلاش می‌کردیم حق مان را بگیریم و هم از این حق ضایع شده فریادمان بلند می‌شد و گوش فلک را کر می‌کرد. از سوی دیگر شاید اگر شما هم جای سازمان صداوسیما بودید کادر را از این کوچک‌تر می‌کردید و تمام تلاش‌تان را به طرق مختلف می‌کردید که دست‌تان از این چاه نفت بدون زحمت، پریده نشود.

به جای اینها باید سریال می‌ساخت

نکته قابل تامل دیگر درباره پخش زنده بازی‌های استقلال و پرسپولیس این است که تلویزیون اگر بخواهد برنامه‌ای با این حجم از مخاطب در این ساعات بسازد باید چندصد میلیارد تومان برایش کنار بگذارد. مدیران تلویزیون بهتر می‌دانند که ساختن برنامه یا سریالی که بتوانند میزان مخاطبی در حد بازی‌های این دو تیم داشته باشند کار سخت و هزینه‌بری است. این سریال‌ها و برنامه‌ها حتماً در فهرست الف قرار می‌گیرند و جدا از بخش ایجابی وجود فوتبال‌ها باید به نبودن‌شان هم فکر کرد. خلاصاً این ۶۰ بازی را باید برنامه‌های جذاب پر کند و احتساب هزینه‌های آنها هم می‌تواند به مدیران تلویزیون تلنگر دیگری بزند و آنها را وادار به تجدیدنظر در پرداخت آن هفت و نیم میلیارد کند. آیا همین مخاطبان فعلی تلویزیون را هم فوتبال‌های داخلی و خارجی نگه نداشته است؟ دست کم بخش زیادی از این مخاطبان را.

۹۰ درصد تخفیف؟ باشه

آن ۳۱ هزار میلیارد تومان درآمد تلویزیون از بازی‌های استقلال و پرسپولیس را یادتان است؟ درباره تبلیغات تلویزیونی، امری به اسم تخفیف وجود دارد. نکته‌ای که مدیران بازرگانی در رد رقم‌های مطرح شده بیان می‌کنند. حالا بیایید تصور کنید که مثلاً ۹۰ درصد از این ۳۱ هزار میلیارد تومان هم به شرکت‌ها تخفیف داده‌اند (حواس‌مان به تهاثر بین سازمان و شرکت‌ها هم هست) با احتساب این تخفیف فوق‌العاده و عجیب و غریب، به عدد سه هزار میلیارد تومان می‌رسیم. باز هم عدد کمی نیست. از این سه هزار میلیارد تومان، سهم کل ورزش ایران، هفت و نیم میلیارد تومان می‌شود؟ با استناد به کدام قانون؟ صداوسیما حق دارد بی‌خیال این چاه نفت بدون زحمت نشود و دست به هر ریسمانی بزند برای تصاحبش. با این رقم‌ها، واقفاً حق مخاطبان تلویزیون است که تصاویر غیراستاندارد و کوچک ببینند؟ کسی یا جایی باید ورود کند و تکلیف را برای همیشه روشن کند. این عددها کجا می‌روند و اگر واقعی نیست اعداد واقعی از طرف صداوسیما به‌طور شفاف گفته شود.

جدول مقایسه‌ای میانگین تعرفه‌های تبلیغاتی شبکه سه و برنامه پخش زنده فوتبال

سال	میانگین تعرفه شبکه سه برای هر ثانیه	میانگین تعرفه پخش زنده فوتبال برای هر ثانیه
۱۴۰۰	۳۳,۰۷۴,۱۴۳ تومان	۱۴۳,۴۰۰,۰۰۰ تومان
۱۴۰۱	۱۵۷,۷۷۸,۷۷۵ تومان	۲۹۴,۶۳۷,۵۰۰ تومان
درصد افزایش	۳۷۵ درصد	۱۰۵ درصد